

MAGAZIN

cultural-istoric și de informație

REVISTĂ A ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

Director: Vasile TODI

Redactor-șef: Ștefan TARJOC

TABLETA DE SCRITOR

Cine îl iubește pe Eminescu, îl cercetează mereu...

Multă cerneală a curs și multe imprecășii au fost aduse celor care au improșcat cu noroi, acum câțiva ani, în revista „Dilema”, pe Eminescu. Decenii după decenii, criticii și istoricii literari, personalități mai mici sau mai mari ale culturii române, școlari, dascăli, studenți și iubitorii poeziei eminesciene l-au proiectat pe divinul nostru poet într-o lumină angelică, acoperindu-l cu o aureolă sacră. Imaginea aceasta a fost potențată de portretul din adolescență al lui Eminescu devenit el însuși o icoană în mintea și în subconștientul atâtor generații. Încercarea de a-l injuria, bălăcări, coborî pe Eminescu de pe acest soclu este aproape egală cu sinuciderea. A pățit-o Alexandru

Macedonski, la vremea lui, cu nefericita-epigramă care l-a trimis, pe un mare poet, la periferia interesului cititorilor timpului său, al criticii de atunci dar și al celor care au urmat.

Și totuși, neadmițând încercările de tăvălire a lui Eminescu, omul și poetul, în noroiul în care unii dintre noi se complac, nu pot fi nici partizanul zeificării sale. Ca Eminescu să fie mereu viu, să reverbereze în conștiința generațiilor trebuie cercetat mereu, opera sa trebuie citită, analizată din perspectiva timpului de astăzi, a celui de mâine, a veacurilor care vor veni.

Scriu aceste rânduri cu gândul la ziua de 15 ianuarie, zi în care genialul

CONSTATAREA LUNII

“Pentru că ne displace să spunem că viața e o porcărie, ne flatăm a prefera să spunem că viața e o luptă”.

Tudor Arghezi

nostru poet a venit pe lume dar și sub influența unei situații pe care am întâlnit-o recent descoperind pe internet o inițiativă excepțională. Despre ce este vorba? Un domn de la Ploiești, pe numele său Nicolae Ioniță, șeful biroului pentru Europa de Est a Organizației

Ioan Marin ALMĂJAN
(continuare în pag. a 2-a)

Datoria

Datoria oricărui creștin, precum înțelegem, este să umble pe calea binelui și a vieții, lăsând de-o parte calea răutății și a morții, experiența zilnică ne arată că foarte adesea suntem înclinați să apucăm prin „poarta cea largă”, pe drumul lesnicios al întunericii, săvârșind „nu binele pe care îl voim, ci răul pe care nu-l voim”.

✝ NICOLAE
Mitropolitul Banatului

Un mare poet uitat

Gheorghe AZAP

Curând voi locui numai în artă

Curând voi locui numai în artă,
Orbecăind prin ea ca-ntr-un ciubăr,
Acolo unde vâlvele nu iartă –
Pe-o dușumea de cuie în răspăr.

O să-mi procur, desigur, o gamelă
Și-o furculiță; poate și-un topor;
Și, camuflându-mi cu mânie jalea,
Spre adâncimi de stuf o să aspir.

Debarasat, atunci, de toate alea
Din care nu mai voi să gust un fir
Și, camuflându-mi cu mânie jalea,
Spre adâncimi de stuf o să aspir.

Bejenărindu-mi sufletul, în solo,
Și-n plus cu vreo „surpriză”-n encefal,
Curând voi locui numai acolo:
Unde spusei la stih inițial.

O, de-aș putea

Îl bate cineva pe vânt, îl bate;
Și-atâta geme, până mă-nspăimânt.
Sub geamurile mele încuiate,
Îl mutilează cineva pe vânt.

O să găsec pereții plini de sânge
Când va să plece negura din sat;
Îl năucește cineva, și plânge,
Lângă obloane, vântul zbuciumat.

Și nu-i deschid; și nu-i întind o mână:
E prea străin, prea singur; prea semeț
La fel de nesupus o să rămână!
Bătaia asta n-are nici un preț.

O, de-aș putea, durerea când mă-nhață;
Să mă refac ca vânturile mari.
În fiecare zori de dimineață,
După ce noaptea-mi dă-n obraz cu pari.

INTRAREA... ÎN EUROPA

Manifestările festive petrecute parcă în surdină lasă să se vadă această „victorie” ca una obținută prin reprezentarea adversarilor, după multitudinea de concesii făcute.

Atât reprezentanții Europei cât și ai noștri prezenți la manifestări, ba chiar și publicul din Piața Universității, au fost de-o „tăcere” aproape penibilă de parcă nici nu ar fi vorba de o zi de sărbătoare, ci mai degrabă de o înfrângere consumată în liniște.

Marcați de „greutatea” evenimentului, cuvântările au fost scurte și neurmate de aplauze, doar PREȘEDINTELE a cutezat să lungească discursul doar până la ora trecerii în Anul Nou.

Discreția discursurilor europene, care știu exact ce ne așteaptă, dar sunt sinceri reprezentanți ai celor tari cu care au negociat și au cedat „ai noștri”, demonstrează seriozitatea și festivitatea momentului.

Manifestarea celor din piață arată că acești tineri percep corect

evenimentul și bănuiesc ce ne așteaptă...

„Iar în jurul o cerul fără moarte...”

Să dea Domnul să le putem trece pe toate.

Ștefan TARJOC

VIPERA N-ARE ALTĂ VINĂ DECÂT CĂ-I VENINOASĂ

Sau înmulțit în ultimul timp istoriile și comentariile antinaționale,

fanatismul. Însuși Emil Hurezeanu voia mai dăunăzi să ne convingă că trecutul e plinabil politiciii momentului...

Voronin nu ne mai scoate din „ocupanți fasciști ai Moldovei” transputene. Iredentiștii unguri bat alegru la maioneza „Ardealului maghiarilor”. Susținuți de cozi de topor din interiorul țării, simbriași europeniști și mondialști din afară pun diezi la cheie pentru a bălăcări pe români, pocindu-le istoria. Ca să nu se mai găsească în trecutul național nici un sprijin serios, ca tinerile generații să nu știe cine și cum au fost în realitate înaintașii noștri, ca ele să nu cunoască eforturile, sacrificiile grele și îndelungate prin care s-au păstrat pământul natal, tradițiile, împlinirile. Dispar astfel din istoria scrisă și hărnicia conaționalilor, și vitejia voievozilor, și omenia băștinașilor. Se estompează până la desfigurare lupta de apărare împotriva hegemoniei străinilor. Încropind istoria românilor, anumiți autori nu sunt preocupați decât să arate importanța neromânilor în dezvoltarea materială și

Valeriu NEȘTIAN
(continuare în pag. a 2-a)

ANUL XIII
Nr. 1 (155)

IANUARIE
GERAR

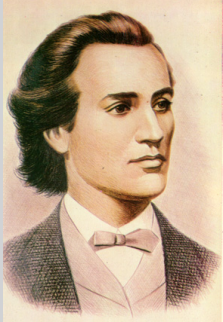
ADRESA INTERNET
http://www.magazinmr.uv.ro
e-mail: magazinmr@yahoo.com

ISSN:
1453-2700

2007

Cine îl iubește pe Eminescu, îl cercetează mereu...

(urmare din pag. 1)

Internaționala a Caricaturiștilor, probabil el însuși caricaturist, a avut ideea fenomenală să se adreseze confrăților săi din lumea întreagă rugându-i să-i caricatureze pe Caragiale și pe Eminescu. Rezultatul a fost unul de zile mari. I-au parvenit, în cinci ani, 1500 de desene de la caricaturiști din 122 de țări ale lumii, din Europa, Africa, Asia, America. Caricaturile sunt fără nici o excepție, în cazul lui Eminescu, reverențioase, cu toate că s-ar putea susține și nu fără teme că o caricatură reverențioasă nu este caricatură. Și totuși este caricatură de cea mai bună speță iar Eminescu nu pierde cu nimic din strălucirea sa, din puritatea angelică reflectată de celebrul portret din junețe. Dimpotrivă, fiind publicate în ziarele din țările în care locuiesc artiștii, caricaturile au făcut un mare serviciu personalității eminesciene și implicit culturii și literaturii române.

Caragiale este mai colorat în caricaturile expuse, dar acest lucru nu este nou, figura lui nea lăncu ca și opera sa suportă mult mai lesne, ba, chiar, îndeamnă la caricatură. A început-o „Moftul român”, Jiquidi, și au continuat-o alții de-a lungul timpului. De altfel, Caragiale în „Testamentul” pe care l-a lăsat posterității scria (citez din aceeași sursă): „Trebuie să ai un deosebit simț al umorului pentru a accepta caricatura ca pe un test, ca pe o oglindă în care ce e urât devine și mai urât iar ce este frumos și drept devine, evident, și mai frumos și mai drept. Caricatura nu poate să pună în lumină decât Adevărul. De aceea cei care se pun la dispoziția unui caricaturist sunt atât de rari...”

Numai că în cazul caricaturilor strânse de dl. Nicolae Ioniță, rutina, tradiționalismul adânc înrădăcinate în opinia publică românească și-au spus și de data aceasta cuvântul. Pe paginile de Internet care adăpostesc caricaturile celor doi dar mai ales pe cea în care este înfățișat Eminescu, alături de felicitări entuziaste, datorate în principal unor colegi scriitori, au apărut și unele, din fericele mai puține, care cereau condamnarea la moarte prin împușcarea celor vinovați de apariția caricaturilor și a „găștii de trădători care vă cântă în strună”. Dacă ar fi să-mi dau cu părerea cum sunt posibile asemenea opinii aș spune că ele sunt rămășițe ale educației primite în anii de comunism, ale demagogiei promovată de propaganda de partid și de instrumentele cu ajutorul cărora aceasta acționa asupra românilor: școli, ziare și reviste, radio și televiziune, tipărituri, spectacole, filme etc. Nu cred că trebuie să ne temem să ne prezentăm geniile și cu alte mijloace decât cele intrate deja în schemă, știind că schematismul, rutina generează plictiseala, determină îndepărtarea, mai cu seamă a generațiilor tinere, de opera celor pe care se sprijină ființa neamului nostru. Pe Eminescu îl iubim și-l prețuim ca pe un genial poet, cercetându-i opera vie, receptând și bucurându-ne de acele idei care corespund orizontului nostru de așteptare, educației noastre creștine și europene.

VIPERA N-ARE ALTĂ VINĂ
DECÂT CĂ-I VENINOASĂ

(urmare din pag. 1)

spirituală a țării noastre. Printr-un amestec tipic între adevăr și minciună, sunt negate anumite evenimente și inventate situații care nu s-au petrecut, cu dexteritatea nemaipomenită a dezinformării asupra cauzelor, întâmplărilor, consecințelor lor.

Condeierul Harry Kuller, de exemplu, în cartea „Opt studii despre istoria evreilor din România”, scoasă de curând la editura Hasofer pe bani publici (ai românilor), reia teoria aberantă- asemănătoare cu aceea a revizionistilor unguri lansată în secolul al XIX-lea de un oarecare J.K. Bluntschil, despre „preistoria evreilor în spațiul carpato-danubiano-pontic”, anume că strămoșii noștri au fost mutați în anul 271 în sudul Dunării, dar evreii trăitori au rămas pe loc, contribuind „esențial” la formarea poporului român.

Măru-i putred de prin veacul XIX. Nu întâmplător, liberalul C.A. Rosetti a adresat în anul 1856 un „apel” prin care cerea constituirea unui stat binațional (româno-iudeu). Idee viu criticată de Mihai Eminescu, întrucât „neagă patria”, neagă naționalitatea, neagă familia, averea, tot ce dă consistență unui organism politic. Ținta este „nimicirea naționalității române”. Fraze de răspicată actualitate! După ce în 1866 s-a admis ca o dinastie străină să ne conducă țara, era de așteptat ca aceasta să se angajeze în secret a fi pe placul alogenilor, a le sluijii interesele. Reformele, „ocaua” lui Cuza nu fuseseră pe placul acestora, precum nemulțumiseră pe majoritatea boierilor. Marilor afaceri (cf. Afacerea Strousberg, a „drumului de fier”, la care se raportează „doina” eminesciană), li s-a alăturat parșiv acțiunea scandaloasă de acordare a privilegiilor, ca stat în stat, sub denumirea de „emancipare”, străinilor. Condiție obligatorie a recunoașterii independenței de către marile puteri (1878) și a încheierii păcii de după primul război mondial, când i s-a impus României, pentru a fi validată Mare Unire, „protecția minorităților”, statutară...

„Continuitatea elementului evreiesc pe teritoriu românesc”? Da. Desigur. Ea s-a manifestat bunăoară prin trecerea majorității acestuia de partea dușmanilor țării când fu vremelnice ocupată, a germanilor, în primul război, a bolșevicilor, încă din vara lui 1940 în Basarabia și Bucovina de Nord, în a doua conflagrație mondială și după... Tulburările studențești interbelice, de pildă, s-au datorat atacurilor multor minoritari împotriva statului național („o imensă uzină antisemită”, cum zicea scriitorul Iosif Hechter, alias M. Sebastian), împotriva armatei, justiției, școlii, bisericii, moralei tradiționale, culturii naționale, împotriva combaterii corupției. Lovituri de copită reiterate astăzi într-un alt context și pe căi „specializate”.

Politica zilei ajunge să ne silească a crede că „ideologia hitleristă a pătruns în România pe cale religioasă”, că „România interbelică era un vast cimitir evreiesc”, că în prezent amenință lumea „terorismul creștin” sau că populația mozaică „ajută după 1948 cu bani, medicamente, hrană, familiile de deținuți politici români”. Fantezii!

CA LA NOI LA NIMENI...

Nu știu în alte părți ale Europei cum o fi, dar ca unul întors recent din Albania, vă asigur că dacă astfel de considerații ar fi apărut într-o carte editată în Albania, autorul ar fi fost acuzat nu de lipsă de patriotism, ci de leznațiune, cu urmări greu de prevăzut într-o țară în care nerespectarea cuvântului se pedepsește cu glonțul. La noi în schimb, autorul a fost uns președinte al Institutului Cultural Român, cu leață pe măsură. Citiți aceste observații despre Poporul Român apărute în volumul „Politice”, semnat de H.R. Patapievici și veți înțelege de ce verbul „a răbda” este dacic.

Vasile TODI

„...Privit la raze X, tropul Poporului Român abia dacă este o umbra; el nu are cheag, radiografia plaiului românesc este ca a fecalei: o umbră fără schelet, o inimă ca un cur, fără șira spinării. Toată istoria, mereu, peste noi a urinat cine a vrut. Când i-au lăsat românii pe daci în formula hibridă stră-românească, ne-au luat la urină slavii; se cheamă că ne-au plămădit din această clisă, daco-romano-slavi, mă rog. Apoi, ne-au urinat la gard turcii: era să ne înecăm, așa de temeinic au făcut-o. Demnitatea noastră consta în a ridica mereu gura zvântată, iar ei reîncepeau: ne zvântam gura la Călugăreni, ne-o umpleau iar la Războieni, și așa mai departe, la nesfârșit.

Apoi ne-au luat la urină rușii, care timp de un secol și-au încrucișat jetul cu turcii, pe care, în cele din urmă, având o bășica a udului mai mare (de, bețiile...), i-au dovedit. Noi ne-am zvântat puțin între 1866 și 1940, cu intermitențe, apoi ne-au luat iar: acum însă, inovație, au început să urineze și unii români peste români... Valea plângerii a fost transformată de români pentru români într-o vale a urinei corosive. Care era mai șmecher se suia în capul vecinului și-l pișa. Și, cum toți romanii e deștepti, urinarea a fost, din noul nostru pașopt încoace, generală. O sută de ani, atât a durat România în spirit în rest, valori și valori de urină”.

„Sunt bolnav de România așa cum canceroșii sunt incurabili de cancerul lor: aproape în continuu îmi e rușine că sunt român...”

„Suntem un popor cu substanța tarată. Oriunde te uiți vezi fețe patibulare, ochi mohorâți, maxilare încrâncenate, fețe urâte, guri vulgare, trăsături rudimentare, o vorbire agramată și bolovănoasă. Moralmente, tonul general este dat de lașitate și ticăloșie, de vanitate și egoism meschin, de inerție joasă și delațiune lipsită de remușcări, de îngâmfare și bărfă... Un neam flecar și lipsit de Dumnezeu... Un astfel de popor urgisit nu prin soartă ci prin mediocritatea sa, ce semn mai poate aștepta, decât poate semnul infamant al lui Iuda...”

GURA PRESEI ROMÂNEȘTI

„Suntem o țară nenorocită de gazetari cu nenorociți gazetari care sunt orice.”
Eugen Ionescu

Urmașii tanchiștilor

Prin document oficial de stat,
Ni se ordonă, fără de rușine,
Să știm ce rău a fost când n-a fost bine
Și să ne scoatem gândul la mezat.

Perverșii filosofi parașutați,
Duplicității îi plătesc tributul
Și ne prescriu, neobrazăți, trecutul,
Să devenim popor de vinovați.

Cameleonii clismăneni se zbat,
Să-nvețe România să suspine,
După atâtea crime și ruine,
La care cică noi ne-am fi dat.

Și ce abject se reasează-n flancuri
Urmașii celor ce-au venit pe tancuri.

Adrian Păunescu

„Flacăra lui Adrian Păunescu”, nr. 47-48/2007

Se spune despre unul dintre afaceriștii de succes ai Americii că nu angaja decât secretare bătrâne și urâte. Pentru el, asta făcea parte din rețeta eficienței în afaceri. Secretara nu trebuia să fie, desigur, competentă. Pe lângă aceasta însă, ea trebuia să fie și bătrână, și uată, ca o calitate suplimentară: omul nu dorea ca atenția să-i fie distrasă de nimic. Mi-am adus aminte de acea secretară atunci când i-am văzut, la cumpăna dintre ani, pe politicianii noștri dându-se în spectacol. Din banii publici au plătit artificii și bufoni, după care au lipsit deja serviciu o săptămână, să se dregă.

Pentru acești oameni, politica e o reprezentație non-stop. Măcar de-ar -fi una de calitate. La congresul PNL i-am văzut pe liderii liberali, oameni cu multă greutate, acumulată de pe urma afacerilor cu statul, putând un fel de fulare galbene, croșetate, atîrnate peste costum. Păreau niște participanți la o ceremonie funerară hindusă. Părinții doctrinei liberale, mulți dintre ei aristocrați sofisticați ai epocii Luminilor, trebuie să se întorc în groapă. Politicienilor de acum noțiunea de „bun-gușt” nu le spune nimic? Ce urmează? Să vină la Parlament în papuci, cu o sacoșă în mână?

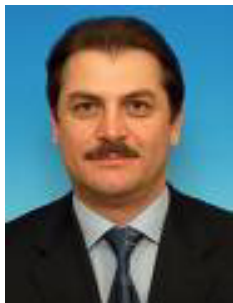
Cătălin Avrămescu

„Cotidianul”, nr. 13/2007

Imaginabil cum încearcă golani și curvele „societății civile” să spele rușinea pe care le-a făcut-o dementul ăsta de Patapievici! Pur și simplu, se dau peste cap, fac tumbe, se pupă singuri în cur, ca maimuța, doar-doar vor da niște înțelesuri adânci ale dejecțiilor patapieviciene, care n-ar fi jignit Poporul Român, ci ar fi fost cutremurat de fiori metafizici, gen Emil Cioran!

Alciabiade

„România Mare”, nr. 861

COSTICĂ CANACHEU

- deputat -

Eu, mă pot referi la ceea ce sunt eu: eu sunt aromân. E tot ceea ce pot exprima în legătură cu identitatea mea.

E întemeiată sau nu dorința de a primi statutul de minoritate etnică?

Este în construcție constituțional-juridică, consacrată nu de aromâni, ci de neamurile europene și se referă explicit că unii sunt mai puțini decât alții, nu la altceva. Este un cadru juridic consacrat de alții la care facem apel pentru a ne prezerva identitatea, așa cum fac toate neamurile lumii și poate europene cu care ne înrudim foarte mult. Așa cum marile neamuri au angoase în legătură cu pierderea identității, cu scăderea demografică și toate celelalte, așa și mai mici neamuri au aceste angoase. Se păstrează și micile neamuri, și marile neamuri. Aceasta nu e o problemă în care să fii pentru sau contra, pentru că se referă la tine și nu poți să fii pentru sau contra ta. Atâta timp cât îți exprimi identitatea într-un fel, nu poți fi contra identității altuia. Care își are, ca definiție a identității lui, altceva, nu poate fi un subiect pentru sau contra.

Credeți că demersul va prinde la un moment dat, sau vor fi bătălii pe această temă?

În legătură cu identitatea, să mai fie bătălii, acum, în Europa, nu, Sunt de depășit inerții care, așa cum spune și cuvântul, nu le poți depăși așa, într-o secundă. Venite dintr-o istorie de un secol și ceva în care "ismele" ce au avut logica lor și uneori chiar reușitele lor, succesele sau beneficiile lor, și această chestiune va fi depășită de o normalitate pentru care Europa se pregătește de ceva zeci de ani. Acea Europă în care identitățile, limbile, cultura sunt împreună și nu se exprimă parțial unele și altele plenar, ci împreună către acel crezuet care va topi undeva, în alt mileniu, identități, culturi și umanitate.

ION CARAMITRU

- actor -

Aromânii sunt romani get-beget. Mă lupt cu această orientare aberantă care e și împotriva istoriei, și împotriva bunului-simț, care ascunde niște interese de mică întindere, dar foarte lipsite de logică și sper ca Parlamentul României și România să nu-și permită "luxul" să părăsească o parte din zona puternică și semnificativă, să zic așa, din poporul ei, Noi suntem români și atât.

HRISTU CÂNDROVEANU

- scriitor -

Aromânii sunt primii dintre români apăruiți în istorie, valul roman a venit din sud, deci primii apăruiți în Istorie sunt aromânii, iar după aceea, peste 250 de ani, a ajuns Traian în Dacia și i-a transformat cu vremea, bineînțeles și pe cei din Dacia, care sunt de același neam cu aromânii, provin și unii și alții din traci romanizați. Mai români ca aromânii nu cred că există. Aromânii vorbesc tot limba românilor. Ramura cea mai

numeroasă a aromânilor o constituie fărșeroții de la Farfala, probabil de acolo vine și numele lor, care trăiesc în toată Albania și în Munții Pindului. Și aceștia își spun români dacă îi întrebi.

PUIU HAȘOTTI

- senator -

Păreră mea e păreră sutelor de savanți.

Începând cu istorici bizantini din secolele X-XI, aromânii reprezintă ramura sudică a romanității orientale și implicat a poporului român.

În cazul ăsta e întemeiată dorința unor aromâni de a primi statut de minoritate etnică sau nu?

Acest demers este un atentat la interesul național și, de asemenea, o acuză nejustificată care se aduce politicii externe românești de la Alexandru Ioan Cuza până la cel de al doilea război mondial. Dacă ne gândim fie numai la zecile de mii de aromâni și la sutele de mii de ani de pușcărie pe care le-au făcut aromânii în închisorile comuniste, vom înțelege că astăzi a spune că aromânii nu sunt români înseamnă mai mult decât o impietate. Opinia mea e clară și irevocabilă. Vreau să vă spun că, în 1908, în orașul Veria din nordul Greciei, tatăl și doi frați ai bunicii mele dinspre mamă au fost omorâți pentru că au pus tricolorul românesc în curte, așașar erau români 100%.

DAN DROSU ȘAGUNA

- președintele Curții de Conturi a României -

Sunt foarte multe discuții în legătură cu aromânii, aromânii sau vlahii ca variante de denumire. La popoarele din Balcani, la albanezi, bulgari, sârbi, greci ei sunt cunoscuți sub denumirea de vlahi. Ei s-au stabilit cam odată cu retragerea aureliană în anii 271-274; atunci s-a retras o parte din populația daco-romană, cei care făceau parte din structurile decizionale, care aveau anumite dregătorii, iar restul populației a

Am mai spus, am mai și scris că aromânilor le place să iasă din când în când dintre faldurile istoriei pentru a-și pune mereu aceeași întrebare: „Ce suntem noi? Suntem cei mai sudici români, sau minoritate etnică?”. La început de an, de la marginea Imperiului European, cei care răspund în acest număr de revistă la această nemuritoare întrebare sunt nume grele ale Neamului Aromân.

Vasile TODI

rămas. Ei au făcut o figură foarte frumoasă în Balcani, cunoscuți ca oameni întreprinzători, viteji, de pildă în Grecia au luptat cot la cot împotriva otomanilor și sunt cunoscuți în general vlahii, care au intrat în patrimoniul Greciei drept cei mai vestiți eroi. Noi între noi, în vorbirea curentă, ne spunem armâni. Pe mine m-a interesat problema armânilor și a vlahilor, am rădăcini în familia armână, fac parte din familia Șaguna, o familie foarte veche și care a avut un rol extraordinar în cultura politică a României. Păreră noastră și a multor dintre armâni de bază de aici e că nu putem fi considerați minoritate etnică, noi suntem români-vlahi. Provenim din populația daco-romană care, prin legăturile ancestrale pe care le aveau în Balcani și datorită faptului că principala lor preocupare era creșterea animalelor, făceau transhumanța. Primăvara se retrăgeau în țară, iar la sfârșitul toamnei se duceau și iernau în Balcani în locuri pe care le cunoșteau din moși-strămoși. Nu suntem o minoritate etnică, în primul rând graiul: nu este o limbă minoritară ceea ce vorbim noi, armânii, peste 80%, după părerea mea, este o limbă vlahă, dar și cu influențe balcanice. Cel mai mare centru cultural al armânilor a fost Mascopole; dacă nu era distrus de otomani era orașul lumină al Balcanilor, cum este Paris acum. Cei mai mulți intelectuali erau acolo. Forțând nota, așa zice că limba lor este o limbă romanică, latină cum este graiul meglen-român. Eu așa putea spune că suntem minoritate culturală și lingvistică, dacă vreți, dar niciodată o minoritate etnică. Așa cum se spune despre olteni, munteni și alții. Asta este părerea mea și o susțin cu argumente lingvistice, de cultură, de tradiție, în nici un caz nu suntem minoritate etnică.

NICOLAE ȘERBAN TANAȘOCA

- prof. univ. -

Grupul cel mai sudic, care cu timpul s-a înstrăinat, e în curs de asimilare cu celelalte popoare balcanice și în primul rând cu grecii de-a lungul secolelor. O parte din ei au fost recuperați în secolul XX prin mișcarea care a început atunci de statul român prin școală, prin biserică, prin rețeaua care exista de instituții de formare și de cult, și cei care s-au stabilit în România au venit ca români sub autoritatea statului român și cu sprijinul lui. Au fost împrăștiți conform Constituției de atunci, unii dintre ei, cei din Cadrilater, în calitate de români, că nu era voie să fie împrăștiți alții decât românii. Era interzis prin Constituție să colonizezi teritoriul țării cu populații de gintă străină. Aceștia care sunt în România astăzi, părinții lor și bunicii lor au venit ca români, s-au identificat și au dat personalități. La Academie au fost reprezentați toți membrii fondatori ai Academiei ca un grup românesc. De la Miron Costin și Cantacuzino, au fost priviți ca români. Graiul lor e privit ca un dialect al limbii române. Sigur că s-au făcut și excese, în sensul că s-a crezut că au sentimente românești toți, absolut toți. A inventa acum o nație nouă romanică e o naivitate. Sunt cei mai sudici români, recuperabili numai în parte. Este discutabil, sigur că sunt particularități, sigur că au o poziție specială față de alții, dar nu așa se naște o națiune, așa dispăre o națiune. E o fatalitate istorică ce a făcut în așa fel încât centrul de concentrare a romanității să fie în Carpați, nu în sud, unde era plin de români. Cei din Serbia au dispărut, cei de pe coasta Adriaticii au dispărut, a mai rămas nucleul acesta sudic extern. Are o vitalitate remarcabilă și, până la urmă, ei trebuie să hotărască, nu românii de la București sau din altă parte. Ei trebuie să spună ce vor să fie. Sigur că nu se mai poate pune problema ca în secolul XIX când era Imperiul Otoman. De două ori s-au întrerupt relațiile dintre România și Grecia în trecut, din cauza aromânilor, iar acum dintr-o dată ne pomem minoritari.

JUSTIN TAMBOZI

- senator -

Sunt români autentici. Eu cred că sunt prinși în plasa politicii statului elen și a celorlalte state care, în măsura că noi mergem pe ideea noii comunități, ieșim de pe scutul de protecție al statului român și orice tendință a diplomaților noștri de a interveni pentru noi nu va mai avea susținere, întrucât cu gafa care se face de a deveni o comunitate, am intra sub o egidă anume, politică. S-ar pune problema imixtiunii statului român în problemele aromânilor în măsura în care este o declarație cu totul distinctă. Noi suntem români, suntem români autentici.

Virgil ANASTASIU

“Când capeți un răspuns, te << luminezi >>. Când pui o întrebare, în schimb, luminezi lucrurile.”

Constantin NOICA

În România de azi – a tuturor prădăciunilor – sunt tot mai puțini oamenii care așează boii înaintea carului și demnitatea înaintea propriei vieți. Unul dintre acești foarte puțini, este omul cu care într-o zi de iarnă potolită am stat de vorbă dinspre prânz spre de cu seară, adică, până atunci când ziua își desfăcu broboada, lăsându-și părul auriu să-i cadă despletit pe pieptul Luceafărului. Deși îl cunosc din vremea când purta perciunii „ca la Kaiser” și era „tânăr frumos și cu visuri năpraznice”, tot am răsucit multe amintiri noi pe fusul cuvântului. Cu atât mai mult, cu cât, după apariția celui mai recent roman al domniei sale „În afara gloriei”, știam că stau de vorbă cu cel mai important romancier pe care l-a dat pământul Banatului. Am amintit de demnitate? Da? Păi, cu o singură clipă din demnitatea cotidiană a acestui om, acoperi toată mlaștina umilinței în care se târâse mulți dintre contemporanii săi.

- Vă spuneam ieri, domnule Ion Marin Almăjan, că sentimentul dominant la dumneavoastră este acela al ridicolului. Vă amintiți cum ați reacționat?

- Da! Am reacționat stupefiat, pentru că sunteți singurul om de pe lumea asta care a observat, care a descoperit, prin ce miracol nu știu, această temere a mea fundamentală, despre care, de fapt, am scris și recent într-o consemnare, într-o revistă de pe internet, declarând, tocmai că sunt înspăimântat de ideea c-aș putea să fiu ridicol, dar în același timp sunt cutremurat, sunt șocat mereu atunci când în jurul meu descopăr ridicolul și văd că oamenii se lăfăie în ridicol și o fac bucurându-se de postura în care se află și exacerbând o asemenea postură. Și acest lucru se întâmplă și la personajele politice, mari personaje politice, nu știu dacă vă deranjează, dacă nu scoateți afară, Băseșcu însuși este un personaj ridicol, dar și, de pildă, poetul „foarte important” care este Dinescu. Am dat două exemple care sunt acoperite de ridicol, care se complac într-o asemenea postură.

- Maestre Ion Marin Almăjan, stăm de vorbă în preajma unuia dintre cele mai mari praznice ale creștinătății, măritul praznic al nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos care pe mine mă învecinează de fiecare dată cu paradisul copilăriei și stăm de vorbă într-un oraș cosmopolit în care trăiți de mulți ani, motiv pentru care vă întreb: Ce mai păstrați dumneavoastră din locul de unde ați început să suiți spre lume?

De la stânga la dreapta: Ion Jurca Rovina, Ion Marin Almăjan, Marin Sorescu, Mirela Brateș, Teodor Bulza și reprezentanți ai Centrului de librării Timișoara.

- Tocmai ceea ce ați avansat dumneavoastră în această introducere, pânza aceea miraculoasă a proiecției în timp a copilăriei, înfrigurarea cu care copilul într-o lume quasi-primitivă, lumea satului bănățean de munte, se apropia, de momentul acesta cel, momentul constituit dintr-un șir de emoții, emoția bunicului, cel care îmi pregătea bățul de alun încrustat cu sânceană, cu cuțitul, înflorat cu cuțitul, cu care trebuia să plec la colindat în dimineața de Ajun, trăistuța înflorată pe care bunica mi-o pregătea ca să pot pune în ea nucile, colacii pe care-i primeam din colindă, apoi seara cu Pomul de Crăciun, cu venirea lui Moș Crăciun și nu în ultimul rând slujba de la biserică, dintr-o biserică dulce ca o icoană, așa cum este biserică din comuna mea natală în care am fost și botezat.

- Spuneți-mi maestre, când ați plâns ultima oară?

- Cred că am să refuz să vă răspund la această întrebare.

- Bine! Pe Stendhal a trebuit să-l recunoască Balzac fiindcă lumea nu-l băga în seamă; pe dumneavoastră cine v-a arătat lumii?

- Nu pot zice că a existat în viața mea o asemenea întâmplare fericită. Mai sunt exemple mari, e vorba de mari personalități, să zicem Călinescu, care l-a lansat pe Marin Sorescu, poate că fără lansarea lui Călinescu, Marin Sorescu n-ar fi fost atunci ceea ce a fost. Eu m-am bucurat de atenția colegilor mei, critici literari, chiar și de atenția potrivnică a unuia dintre criticii literari la modă, importanți în România anulul 1970, este vorba despre Mircea Iorgulescu, care mi-a primit cartea de debut cu două cronici distrugătoare în România Literară.

- Cum se numea cartea de debut?

- Cartea de debut se numea SUNT DATOR CU O DURERE, și judecată acum cu severitatea și experiența scriitorului ajuns la vârsta senectuții, pot spune că acea carte e o explozie deplină, valabilă și astăzi, de sensuri, de teme. În 1970 să poți să publici o carte care atacă tema colectivizării agriculturii în România, deci marile tragedii care s-au întâmplat, care atacă tema deportării în Bărăgan, care atacă tema prizonieratului în Rusia, teme fundamentale ale literaturii române în acea perioadă, carte care n-a fost de fapt băgată în seamă nici măcar de cei care fie la “Europa Liberă” fie din altă parte descopereau potrivnicia scriitorilor față de nedreptățile din acea lume s-au făcut că nu o înțeleg și poate era mai bine și mai potrivit pentru ei și mai lejer, să n-o-nțeleagă. Așa mi se pare mie acum.

- N-ar trebui retipărită?

- Acum nu cred c-ar interesa pe multă lume.

- Trăim într-o altă lume?

- Trăim într-o altă lume, este un alt secol, un alt mileniu, e o lume absolut străină lumii despre care vorbim.

- Apropo de lume, unde era locul scriitorului în societatea românească din vremea lui Zaharia Stancu?

- Locul scriitorului era unul la mare cinste pe vremea lui Zaharia Stancu, pentru că indiferent ce se spune despre Zaharia Stancu, indiferent de legendele care circulă pe seama lui, Stancu a avut șira spinării, el se ducea la așa-zisa conducere a partidului, se ducea la Ceaușescu, cu bastonul și spunea că dacă conducerea de partid nu îndeplinește cererile scriitorilor pe care Stancu le ducea cu el, el se duce și rupe bilete la WC-ul dintr-una din piețele din Madrid. El a avut o poziție cu totul specială apărând Uniunea Scriitorilor spre deosebire de Beniuc care a strâmbat și a batjocorit și a condamnat la neînfințare marii scriitori. Stancu i-a apărat. Eram la cinste în fața societății civile, în fața administrației și a organelor politice, eram considerați ca o elită, ca cineva important în fața căruia sau de care trebuie să ascuți.

- Era un astfel de om Zaharia Stancu?

- Da!

- Se spune că a fost ultimul mare președinte al Uniunii Scriitorilor. Numiți-mi trei mari prozatori ai României, de pe poziția de prozator important pe care vă aflați astăzi.

- Am să vă numesc poate mai mulți decât trei: să zicem că primul prozator al literaturii române este Creangă, al doilea, mare, este fără îndoială Liviu Rebreanu, este apoi Camil Petrescu, Matei Caragiale, Marin Preda.

- Nu se poate face un clasament?

- Nu cred că sunt sănătoase clasamentele. Fiecare din acești mari prozatori are locul lui.

- Stancu era mai mare poet decât prozator?

- Nu! Zaharia Stancu era un mare prozator. DESCULȚ-ul lui este un mare roman. El ca poet este totuși un poet bunicel, dar nu este de mărimea pe care a atins-o odată cu DESCULȚ.

- Pe dv. ce carte din literatura română v-a marcat?

- Și aici răspunsul este ceva mai larg. Fără să fiu conformist, trebuie să spun că m-a marcat Homer. De ce să nu spun însă că la fel de tare m-au marcat Vergiliu, Dante Alighieri, Dostoievski, Tolstoi, deci adunate așa, cam toate marile personalități, genii literare ale lumii.

- Speriați cititorii tineri...

- De ce să-i sperii? Nu fac decât să sper că le determin curiozitatea să se întoarcă la aceste valori nepieritoare, că deși ele aparțin unor secole de mult trăite, de mult apuse, operele acestor mari scriitori, geniali scriitori sunt extrem de actuale, sunt extrem de penetrante în sufletul omului, sunt vii, fac explozie în minte și în suflet.

- Întorcându-se la ei, cititorul tânăr va ajunge la Ion Marin Almăjan...

- Da, mulțumesc! Tot într-un text care o să apară și într-o carte, curând, am spus că de fiecare dată când mă gândesc la lecturile mele, Homer, Dante, Dostoievski, Tolstoi și la toți ceilalți, inclusiv Faulkner, Hemingway, am senzația că sunt contemporan cu Ion Marin Almăjan.

- Vedeți că Ion Marin Almăjan nu e “În afara gloriei”?

- Da, gloria e o Fata Morgana...

- Și talentul?

- Talentul este un dat de la Divinitate, cred că odată cu Duhul pe care marele Demiurg îl dă fiecărui individ, îi dă sau nu și talentul, dar depinde de om dacă știe, dacă este în stare să cultive, ca să rămân în spațiul biblic.

- Maestre, din 1990, cel puțin prin felul în care ați folosit condeiul, ați fost un patriot, dacă ar fi să vă privesc prin prisma unui naturalist american care susține că un patriot adevărat trebuie să fie gata oricând să-și apere țara de propriul guvern.

- Este adevărat, ești patriot atunci când îți aperi țara împotriva oricărui, chiar și împotriva propriilor tale porniri. Eu detest lauda de sine, lauda goală, mizerabilă, care-l coboară pe om, dar eu am crezut că rostul meu pe pământ a fost să scriu la modul acela sibilinic cum era posibil în anii comuniști, în anii de dominație comunistă, să scriu despre lumea mea, să fiu un martor al lumii mele. Așa se explică de ce fiecare carte are în ea încifrate elemente care loveau în injustițiile ce se creaseră în acel timp.

- Și aceste cărți le-ați scris tocmai în această idee.

- Exact. Aceste cărți le-am scris tocmai în această idee. Prima carte se numea „SUNT DATOR CU O DURERE”; durerea aceea era durerea față de țărani mei care au trebuit să fie batjocoriți de noile autorități care i-au îngenunchiat, i-au obligat și i-au trimis la pușcării atunci când au cântat „Deșteaptă-te române”, „Trei culori” și alte cântece, și au făcut 20-30 ani sau nu s-au mai întors de la pușcărie.

- Ne întoarcem spre asfințituri?

- Da, “Întoarcerea spre asfințituri” este o carte care cred că a fost poate una dintre cele mai explozive și mai subversive cărți ale literaturii române, un volum de povestiri, apărut în 1984, dacă mai țineți minte. Am făcut o experiență cu directorul

direcției de literatură Radu Constantinescu, de la Ministerul Culturii, care se numea atunci Consiliul Educației Socialiste și Culturii, care nu fusese director când a apărut cartea mea și i-am dat-o s-o citească și i-am spus: dacă dumneata erai atunci director cartea asta nu apărea. Mi-a citit-o, mi-a dat telefon și mi-a spus da, este o carte care n-ar fi apărut în ruptul capului. Acestea au fost intențiile mele literare de atunci, pentru aceea am scris, dar și pentru multe alte lucruri, dar nu în ultimul rând am vrut să rămână pentru cei care vor veni, dacă vor mai fi interesați să citească și să știe, în ce lume am trăit noi.

- **De ce nivel țin povestirile din „Întoarcerea spre asfințituri”?**

- Eu cred că sunt povestiri care țin de nivelul absolut, iertată-mi fie această trufie.

- **Cum e sufletul bănățeanului?**

- Există o diferențiere între bănățeanul de câmpie care a trăit mai degrabă la interferența cu alte neamuri și a trebuit să aibă un anumit tip de comportament, să fie cooperant, să aibă o flexibilitate a coloanei, față de bănățenii de munte, și mai ales de bănățenii din zona de graniță a Imperiului Austro-Ungar. Aceștia sunt mai mândri, mai tranșanți. Muntele îți dă, zic eu, niște abilități și niște calități în plus.

- **Și niște genunchi de stâncă ...**

- ...apoi o anumită bogăție sufletească, o anumită puritate care este caracteristică muntelui, nu am inventat eu asta, sunt lucruri îndeobște cunoscute, sunt truisme chiar, dar în raport cu muntele omul devine mai aspru dar și mai demn.

- **Și dumneavoastră ca om aspru și demn ce vă aflați, cu genunchii de stâncă, ce complexe aveți?**

- Păi unul din complexele mele l-ați denumit dumneavoastră: este acel simț al ridicolului. Apoi am fost complexat mereu de faptul că sunt născut, și o să mă înțelegeți, o să încerc să explic chiar, că sunt născut într-o familie de oameni care n-au știut decât puțină carte, care nu mi-au transmis din leagăn valorile culturale, finețea valorilor culturale. Rafinamentul cultural pe care să zicem, unii dintre colegii mei, născuți la oraș într-o familie de doctori ori profesori l-au avut de mici, eu nu l-am putut atinge niciodată, nici până acum. Eu a trebuit, dacă ei au primit de mici cum spuneam, acest sentiment al culturii, gustul culturii, eu a trebuit să-l dobândesc, să mă lupt cu ghearele și cu dinții ca să pot s-ajung să fiu egal cu asemenea indivizi. Asta este un handicap cu care m-am născut.

- **Ce calități se nasc din neajunsuri de acest gen?**

- Ce alte calități se nasc odată cu handicapul, asta e cu totul o altă discuție. De mic copil am fost handicapat de ideea că sunt sărac, de sărăcia aceasta care este umilitoare. Eu am traversat până am ajuns să-mi fac un rost al meu, o stare de sărăcie îngrozitoare. Eu a trebuit să muncesc în mină la Anina, student fiind, în fiecare vacanță, ca ajutor de miner, cu lopata, cu „inima lui Stalin”, așa-i zicea la lopată, pentru că era uriașă.

- **Sărăcia nu degradează resursele demnității umane?**

- Nu, dar o supune la mari probe. Mergeam prin Timișoara, orașul acesta dumnezeiesc și clefăia ceva în spatele meu, și eu treceam tânăr, frumos și cu visuri năpraznice, prin acea lume frumoasă și clămpănitul acesta al tălpii de la pantof, m-a urmărit până am găsit un cui mare și l-am bătut în călcâi. Nu mai conta că mă rodea acel cui. Umilință! Trei zile n-am mâncat nimic și într-o seară, întorcându-mă spre casă, am văzut o bucată mare de pâine albă pe jos. Doamne, ce gustoasă a putut să fie!

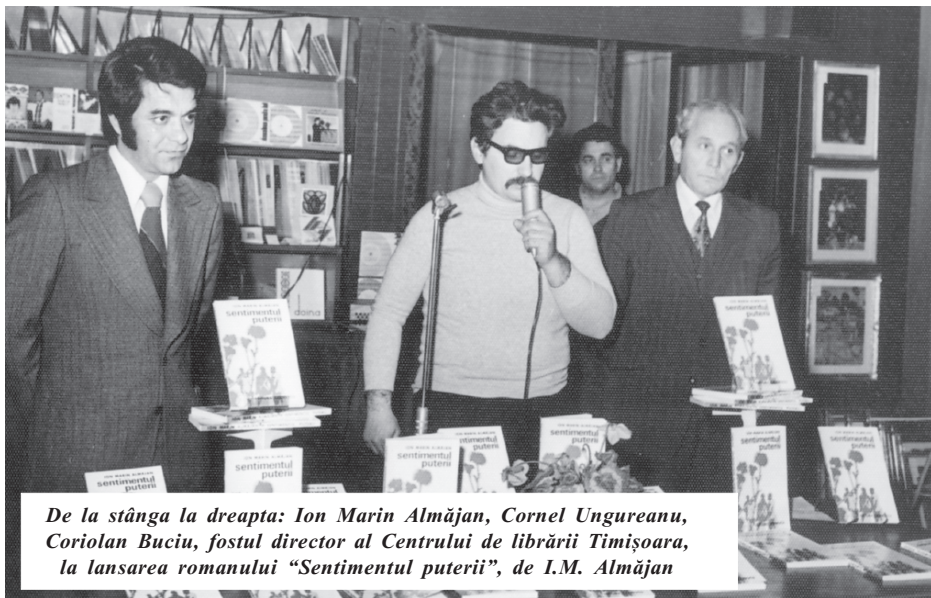
- **Ați gustat acea pâine?**

- Am mâncat-o, domnule Vasile Todî, n-am gustat-o, am mâncat-o.

- **Atunci trebuie să vă întreb ce urâți pe lumea asta?**

- Răspunsul e atât de simplu: urâsc sărăcia, umilința, datorată sărăciei, minciuna, ticăloșia.

- **Vorbiți-mi puțin de „Mătușa mea, Maria Tereza”, pentru că mie mi-a plăcut foarte mult.**

De la stânga la dreapta: Ion Marin Almajan, Cornel Ungureanu, Coriolan Buciu, fostul director al Centrului de librărie Timișoara, la lansarea romanului „Sentimentul puterii”, de I.M. Almajan

- „Mătușa mea, Maria Tereza” este o declanșare a mea față de vechi fantasmă ale bunicilor mei, ale celor care au fost din neamul meu, dintre cei bătrâni, care au visat, au suspinat, la vremea Imperiului Austriac, nu Austro-Ungar, ca la un semiparadis. Oricum, o lume foarte bună pentru ei. Poate că nu era adevărată această iluzie, în fond luată așa cu amănuntul, dar pentru ei mitul împăratului era mitul absolut. Lângă Dumnezeu se așeza acel împărat. Maria Tereza a fost o împărăteasă strălucită pentru imperiul Austriac, chiar dacă a pierdut o grămadă de războaie...

- **Și v-ați dus pe acest mit...**

- Și m-am dus pe acest mit. Domnule Vasile, tânăr fiind am fost la bunicul lui Dolângă, aveam perciunii aceia mari și eram student și moșul mă întrebă: „Și vă lasă cu perciunii așa?” zic: „Da, taică, ne lasă”. „Au”, zice, „frumos lucru, ca la Kaiser”. Deci această nostalgie de care vorbeam a fost nostalgia care mi s-a transmis, n-am preluat-o integral dar undeva în suflet a existat.

- **Cum a fost vizita la palatul „mătușii”?**

- M-am dus la Schönbrunn, palatul, castelul care înseamnă reședința Mariei Tereza, a marilor împărați ai imperiului.

- **Construit ca un rival al celui de Versailles...**

- Într-adevăr. Ei bine, l-am traversat, și la urmă, m-am așezat, având totuși simțul ridicolului, eu, nepotul Mariei Tereza, m-am așezat sub acea ciupercă de la intrare

De la stânga la dreapta: Ion Marin Almajan, Prof. univ. dr. Ion Neață, Eta Boeriu, marea italianistă, Ana Blandiana, (în spate - prof. V. Bălțeanu), Mihai Ungheanu, Eugen Dorcescu, Alexandru Andrițoiu și caricaturitul Nero (Neboișa Rusici)

unde stăteau străjerii împărătesei și sigur au fost mulți români, printre care și mulți de-ai mei acolo păzind-o pe împărăteasă.

- **Chiar și după perdea?**

- Dacă au fost poftiți, cum se spune și după perdea de împărăteasă, asta e un lucru greu de spus acum lumii (*râde - n.a.*). Așa s-a născut această carte. Ea merge pe un text al lui Nicolae Stoica de Hațeg, dar eu am plasat textul, l-am rescris, i-am dat alte conotații ca să desprind din el pe o anumită structură de ironie și autoironie și de un umor subtil să desprind elementele fundamentale ale secolului al XVIII-lea, ale secolului imperial. Așa s-a născut. Sigur, tot ca o ușoară ironie, apropo de tot ce v-am povestit. Din pricina acelei nostalgii am zis că eu sunt unul din nepoții Mariei Tereza.

- **Nu era un act de curaj la vremea aceea?**

- Ba da, era un act de curaj, mă puteau înjura din mai multe părți. În primul rând naționaliștii români, deci ăia care erau rudimentari, care nu înțelegeau mare lucru, ziceau uite-l pe ăsta, în loc să se laude cu virtuțile regilor, domnitorilor, se laudă cu asupritorul, dar și de internaționaliști, și ei mă puteau înjura drastic că mă întorc într-un secol revolut și într-o lume revolută. Și așa mai departe. Da, exista un risc fără îndoială, dar riscurile mele au fost mari înainte de 1989, când am scris acele cărți. Acolo, descriu, de pildă, visul lui Pavel Berbendea, un țaran care visează că-i cade sacul cu grâu de pe umăr și se prăbușește din cer acest sac, iar el se prăbușește în urma sacului.

- **Cumplită parabolă. N-a luat-o nimeni în seamă?**

- Nu.

- **Vorbiți-mi puțin de Petru Dumitriu, dat fiind că Barbu de la înălțimea mândriei lui, recunoștea trei prozatori ai vremii sale; pe el, pe Preda și deasupra lor pe Petru Dumitriu.**

- Domnule, lui Petru Dumitriu i-a dat Dumnezeu talentul ăsta mare. Din păcate el a trăit într-o vreme foarte grea, vremea proletcultismului românesc, vremea lui Beniuc, în care acele parabole despre care eu vă vorbeam în cărțile mele n-ar fi fost posibile, pentru că cenzura era draconică. Între timp se mai eliberase, se mai slobozise oarecum, nu-ți publica cartea, dar nu suferai și rigorile legii. Apropo de asta, se condamnă prin textul lui Tismăneanu comunismul și se aduc în discuție Corneliu Vadim Tudor, Păunescu și mulți alți scriitori, care n-au avut mare contribuție la întreținerea comunismului. Nu se aduc însă în discuție oamenii de cultură din timpul respectiv. Ce s-a întâmplat cu Beniuc, Beniuc nu-i discutat, nu se discută Sorin Toma cel care a scris despre Arghezi, Dan Deșliu cu Lazăr de la Rusca care ne-a omorât pe noi. Emil Galan cu „Bărăganul”. Pe urmă de ce nu se aduc în discuție cei care au fundamentat teoretic proletcultismul, realismul socialist: Crohmălniceanu, Paul Georgescu, Sami Damian, Paul Cornea.

- **Evreii!**

- Mă rog, întâmplător sunt ce spuneți dumneavoastră, dar ăștia au făcut fundamentarea teoretică a literaturii comuniste de tipul proletcultist.

- **Vă întreb și eu evreiește: Păi și de ce nu se aduc?**

- Pentru că ..., răspunsul trebuie să-l dea altcineva.

- **Sunteți foarte supărat pe Beniuc.**

- Sunt, pentru că el a fost totuși un mare poet.

- **Tinerii nu știu de el, dacă îl vor citi, îl vor afla ca pe un mare poet?**

- Nu, pentru că comportamentul lui și volumele celelalte scrise în vremea când era președintele Uniunii Scriitorilor au strivit marea frumusețe a „Cântecelor de perzanie”, de pildă, a volumului de debut al lui Beniuc, în care se anunța cu adevărat o figură singulară, unul dintre poezii singurari ai literaturii noastre. Se întâmplă același lucru, păstrând proporțiile – totuși – nu atât de grav -, pentru că ăsta n-a făcut și ce a făcut Beniuc, cu Păunescu. Păunescu a scris imens, uneori dând drumul la condei fără să-i mai pună și frână. Și astfel, el fiind un poet foarte talentat, un poet mare și-a acoperit cu cantitatea, din păcate, valoarea propriu-zisă și cineva va trebui să vină după el și să-i facă o selecție severă a poeziei sale, nu cum și-a făcut-o el.

- **Mare poet maestre Almajan.**

- Așa este. Sorescu, Ioan Alexandru, Nichita Stănescu și acest Păunescu sunt marii poezii ai generației de după război.

- **Și dacă va veni un om, care, citind interviul nostru, se va gândi că n-ar fi rău să facă o selecție riguroasă și la Beniuc, atunci vom avea un alt mare poet?**

- Absolut. Dacă lumea de acum care e înverșunată și foarte nedreaptă va putea să accepte că dincolo de faptele unui scriitor - rele, monstruoase -, literatura lui este mai presus de aceste fapte. Vă reamintesc că Celine, unul dintre mari scriitori francezi a fost condamnat la moarte ca a colaborat cu ... germanii, dar în literatura franceză opera lui Celine este la mare preț. Așa trebuie să se judece și așa trebuie să judecăm și noi, românii, valorile noastre. Să ne debarasăm de aceste patimi nenorocite care trec înaintea judecății de valoare și a judecății morale.

Spionajul biblic și principiul recompensării agentului secret

În Cartea lui Iosua se povestește cum acesta, asediind Ierihonul, a trimis dinaintea două iscoade în oraș. „Iar ei s-au dus și au intrat în casa unei femei desfrîinate, pe care o chema Rahab, și au mas acolo”. Regele Ierihonului, aflînd de sosirea celor doi necunoscuți suspecți, a ordonat arestarea lor, dar Rahab a ascuns iscoadele în inul întins pe acoperișul ei. Spionii au reușit să scape. Orașul a căzut, chipurile, din cauza sunetului trâmbițelor Ierihonului. Dar la acest lucru nu mica a fost contribuția dezvățatei din Ierihon și a „casei” ei „conspirative”, Iosua nu a rămas nerecunosător, poruncind: „Și cetatea să fie nimicită, iar tot ce se află într-însa să fie al Domnului, numai Rahab desfrînata să rămînă cu viața împreună cu toți cei ce vor fi la ea în casă, fiindcă ea a pitit iscoadele pe care eu le-am trimis”.

Biblia relatează cu seninătate și sfîrșitul acestei întîmplări: „Și au dat picirii tot ce au găsit în cetate: bărbați și femei, tineri și moșnegi, boi și asini, tot au trecut prin ascuțișul săbiei, ... Iar cetatea au ars-o cu foc împreună cu tot ce era într-însa, afară de argint și de aur și de sculele de aramă și de fier, pe care le-au vărsat în vistieria casei Domnului. Ci pe Rahab desfrînata și casa tatălui ei și pe toți cîți erau pe lângă ea, Iosua i-a lăsat cu viață...”

Astfel a luat naștere principiul recompensării agentului secret... Explicația îi aparține lui Dulles, fostul conducător al Agenției Centrale de Investigații a S.U.A., care a studiat profund experiența predecesorilor săi biblici.

Dar cine nu o cunoaște pe filisteana Dalila, a cărei legendă este relatată în Cartea Judecătorilor din Biblie? Devenind iubita voinicului Samson, Dalila a căutat să iscodească care este secretul forței lui neobișnuite. A aflat că este suficient să i se taie părul ca Samson să-și piardă puterea sa fără seamăn. Dalila nu numai că a transmis filistenilor „informația secretă” pe care o dobîndise, dar i-a și ajutat să săvîrșească un „act de diversivune” - să tundă 7 șuvițe din părul de pe capul lui Samson. Voinicul, slăbit, a fost lesne înfrînt. I s-au scos ochii, a fost pus în lanțuri și forțat să îndeplinească munci umilitoare, de sclav. Fiecare căpetenie filisteiană promisese primului exemplar de „femeie fatală” cîte 1100 de sicli de argint drept răsplată în caz de succes. Dar Dalila a încetat prea devreme să-l spioneze pe Samson. Acestuia i-a crescut la loc părul și a știut să se răzbune crunt pe dușmanii săi.

E. CERNEAK

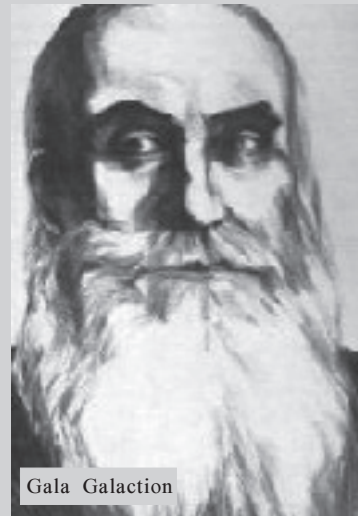
STAȚI PE LOC, FRĂȚILOR

Sub ocupația Puterilor Centrale, pe lista trădătorilor de țară și de neam se află și biserica, mai ales episcopatul, care, după expresia lui I. Gh. Duca, se arată „mai prejos de orice”. Mitropolitul primat Conon, împins de Virgil Arion „se preta cu o condannabilă pasivitate la toate cerințele comandaturii germane. Mackensen, crezînd într-o zi de cuviință să influențeze trupele noastre printr-un apel la indisciplina pornit de la cler, ceru episcopilor noștri să iscălească un manifest în acest sens, care a fost imediat aruncat în tranșee”. (I. Gh. Duca). După semnătura lui Conon urmează cele ale vicarului Nifon Ploestean, arhierului Valerian Râmnicănean, a iconomilor Ovidiu Musceleanu și Gibescu. Manifestul era intitulat

I. Gh. Duca

„Chemarea mitropolitului primar” și în el se putea citi că armata română și-a făcut datoria, dar că acum puterile ei sunt frînte. Se cerea soldaților „Stați pe loc, fraților...”.

Gala Galaction

Virgil Arion, instalat la Ministerul de Culte și Instrucțiune publică, un trădător notoriu, își luase ca șef de cabinet pe fiul cel mic al lui I. L. Caragiale. Anibal Stoenescu, în lucrarea „Din vremea ocupației”, nota că tînărul Caragiale i-a prezentat Mitropolitului Conon „Chemarea”, care cerea încetarea, - ea fiind zadarnică-, a oricărei rezistențe a armatei române din Moldova, iar Mitropolitul „într-un acces de inconștientă senilă” a semnat documentul. „Ce mă durea, mai mult personal, nota I. Gh. Duca, e că în afacerea acestui oribil document a fost de aproape amestecat bunul meu prieten, camaradul meu de liceu Grigore Pișculescu - Gala Galaction”. Gala Galaction a fost un simpatizant al Paterilor Centrale și sub ocupație a colaborat cu inamicul, și-a trădat țara.

Mircea BĂLAN

Lupta securității cu emigrația

Se bucurau de un tratament „prioritar” acei membri ai emigrației care se aflau în conducerea unor organizații sau care se presupunea că fuseseră racolați de serviciile occidentale de informații. Iată câteva exemple, care reproduc caracterizările persoanelor în cauză din documentele amintite:

- Gheorghe Acrivu, membru al mișcării legionare; după internarea în lagărele din Germania, se refugiază în Austria, unde face parte din fantomatica Armată Națională de Eliberare, organizată de Horia Sima. Ulterior trece în Germania Occidentală. Din aceleași cercuri face parte și fostul legionar Emil Popa, a cărui soție a fost spicheriță la postul de radio „Donau” din Viena, și Stelian Stănicel, care a lucrat în redacția română a postului de radio amintit.

Vasile Postecă

- Vasile Postecă sosește din lagărele de internare pentru legionari din Germania la Viena la sfîrșitul toamnei 1944, cu scopul de a urgenta recrutările pentru Armata Națională de Eliberare. Ca și alți legionari din Austria, face parte grupul „simist”, deci favorabil lui Horia Sima. Se stabilește pentru o vreme la Salzburg, de unde trece în SUA. Un colaborator al Siguranței, recrutat dintre emigranții români (pentru că existau și asemenea reprezentanți ai exilului românesc, unii dintre ei preluați de Securitate) îl caracterizează drept „fire violentă, capabil de acte de teroare”.

- Richard Grabovschi, fost ofițer, înregimentat în „armata națională”, în 1946, a fost numit președintele Comitetului Român din Linz. Ca și în alte numeroase cazuri, fișierul se încheia cu mențiunea „în caz de identificare să fie reținut”.

- Vasile Iașinschi, fost membru al guvernului „național” de la Viena. A ținut la radio conferințe împotriva R.P.R. și a făcut parte din statul major al legionarilor din străinătate. A propus înființarea unei organizații de spionaj legionare care să colaboreze cu organismul contrainformativ al armatei americane, CIC (Counter Intelligence Corps), prin Kurt Auner (fostul șef al serviciului de spionaj german pentru România).

Alexandru Randa

- Vasile Zăpârțan: se stabilește pentru o perioadă de timp în Austria, făcînd parte din conducerea emigrației române. „Duce o intensă activitate împotriva R.P.R.”, este menționat în formula stereotipă în „catalogul” serviciilor de informații românești.

- Dumitru Amzăr, scriitor, fost atașat de presă la Legația României la Berlin. S-a stabilit la Wiesbaden, fiind cunoscut că lucrează pe linia spionajului american, alături de spionul Ion Gheorghe, căruia i-a fost secretar.” (Este vorba de fostul ambasador al României în Germania până în 1944).

- Ion V. Emilian a fost un personaj deosebit de activ în cadrul emigrației din Austria în perioada 1947-1951. După ce se retrage cu trupele germane în Austria, în 1946, a înființat, la Linz, primul comitet al refugiaților români, transformat, în 1947, în Asociația Creștină a Românilor din Austria Superioară (ACRAS). Aflat în lagărul de lângă Salzburg, el ar fi fost recrutat de CIC, pentru care activează până în 1951 în zona Linz și Salzburg. Îl are colaborator pe un alt exilat, Constantin Magirescu. În perioada 1949-1950, editează periodicul „Vestitorul”. Mai târziu, se stabilește în Germania Occidentală.

- Vaier Pop, fost ofițer în Garda regală; colaborator al comandamentului american de la Salzburg până la desființarea acestuia.

- Alexandru Randa, fost șef al presei legionare, se refugiază în Austria, unde desfășoară o intensă activitate publicistică, mai ales pe teme istorice. Documentele Securității fac mențiunea că Randa ar fi fost cel care l-a lansat pe Iosif Constantin Drăgan în cariera sa de tracolog și om de cultură.

Gheorghe Acrivu

Vasile Iașinschi

Alexandru POPESCU

Da' - chiar, cum arăți?

Bate că ai talia cam rotundă, sânii și-au pierdut obrăznicia anilor trecuți iar fesele cam atârnă și ele - săracele. Noroc că te duce mintea și te descurci: în dormitor jaluzelele sunt coborâte, nu arde decât o lumină discretă, îți poți tine respirația și suge burta cât faci cei câțiva pași până în pat dacă ești nevoită să te dezbraci de față cu el...

Gata, am terminat cu răutățile, asta nu înseamnă însă că vom renunța vreodată să subliniem cât de mult rău își fac singure femeile supunându-se permanentului stres exercitat de icoana propriului ideal de frumusețe. Rețeta sigură a ratării oricărei șanse de a se bucura de Sex. Gândește-te puțin în liniște: ce anume te face să îți fie rușine de tine însăși și vrei să ascunzi cu orice preț? Ești într-adevăr atât de urâtă pe cât te crezi, sau este doar o părere? Să știi că - în general - bărbații au o privire mult mai îngăduitoare pentru corpul femeii, pe care îl privesc ca pe un întreg, ca pe un senzualmente complex obiect de artă. Avem într-adevăr uneori câte ceva de învățat de la sexul opus...

Dr. Carmen POPESCU

UMOR EVREIESC

Îi face plăcere

Domnișoara Finkel, în vârstă de 81 de ani, cheamă la telefon postul de poliție:

- Domnule polițist! Vreau să raportez un viol!

- Da, doamnă, când s-a produs? întrebă sergentul. - În 1936.

- În 1936? repetă sergentul uluit. Și de ce-mi spuneți abia acum?

- Fiindcă, vedeți dumneavoastră, șoptește domnișoara Finkel, îmi face plăcere să vorbesc despre acest caz.

La Securitate

Un evreu care își face formele de plecare în Israel este chemat la securitate.

- Tovarășe, i se spune, ce-ți trebuie să emigrezi? Ai aici casă, ai masă, ai o situație, ai de toate. Și nu se știe ce te așteaptă, dincolo!

- Ca să fiu sincer, zice evreul, eu personal nu vreau să plec. Dar vrea soția mea.

- Să plece! Nu-ți găsești tu altă soție?

- Ba da. Dar au apucat-o dracii și pe soacră-mea.

- Să plece naibii! Că soacre sunt câtă frunză și iarbă.

- Da, dar insistă și socrul, și cumnatul, și cumnata, și cumnata cumnatei, și...

- Să plece toți. Rămâi dumneata, care ești inginer-electronist, specialist etc...

- Da, se întrista evreul. Vorba e că între toți aceștia doar eu sunt evreu.

I.C.

SPORT

Un porumbel pe-o ramurea...

În Piața Operei porumbeii gănguresc nedeslușit...

Pe bănci „drukerii” se ceartă pe „dreptate”...

„Dacă vrei, veniți a ne vedea, La Timișoara, la Timișoara”, suna un refren mai vechi,

„Chibiți mulți și fete câte vrei în Piața Operei, în Piața Operei. Și sunt și porumbei...”

Ehei! Și ce frumos începea acel cântec: „În orașul de pe Bega, este o echipă „ceva”...”

Acum suporterii nu mai cântă. Pavajul e rece și-n suflete frig. „Legionarii” parcă nu sunt aproape de sufletul lor. Întregului îi lipsește ceva...

Fantoma lui Iancu băntuie piața... O fantomă neagră în liniștea serii... Cuminte...

Și-un murmur ce crește, și-l înțelegem, chiar și fără cuvinte: Ne minte, ne minte!...

În Piața Operei un singur porumbel pe-o ramurea... găngurește...

Victor ENACHE

Ipotenze și ipotenuze

De la machedoni la Râm

Așa cum aromânii își zic cu mândrie Machedoni, impresionați de isprăvile și victoriile lui Alexandru Machedon și fiind ei unii din cei mai viteji ostași ai lui, și-au zis după moartea acestuia, machedoni, apelativ care considerau ei „îi înnobila”. La fel și străbunii noștri traco-geții sau mai ales dacii se împăunau cu: „Noi de la Râm ne tragem”.

Faptul că aveam în majoritate „diploma” de cetățean roman și faptul că am făcut parte din același imperiu, îi îndreptăța pe undeva să-și zică astfel.

De fapt nu cred că și-a pus vre-un latinist problema de ce din toate limbile latine, româna cu italiana sunt azi cele mai apropiate?!

Un profesor american de origine română, Mihai Vinereanu în lucrarea „Originea traco-dacică a limbii române” susține pe baza dovezilor istorice, lingvistice, religioase, teritoriale, toponimice, arheologice etc. că limba română e de origine traco-gețică, concluzie la care subscriem și noi. Mai mult, după cum am arătat în articolul „despre înființarea Romei”, susținem că limba latină „vulgară” e o limbă traco-gețică iar latina elevată nu e decât perfecționarea acesteia într-o limbă literară.

Pe linia acestor considerente reluăm faptul că cel care a transformat orașul Alba Longă în Roma, a fost un prinț trac scăpat din Troia (anul 753 î.e. n.) pe nume Aeneas, iar din șapte triburi ce au contribuit la formarea Romei mai mult de jumătate erau triburi trace la care s-au alipit etruscii, după iliri. Legenda despre Romulus și Remus s-a inspirat de la traci (nașterea fetițelor divini Appollo și Aetemis 713 î.e.n).

Apoi faptul că la extremitatea de răsărit a imperiului roman traci au fost în majoritate paznici ai granițelor pentru care primeau o soldă anuală și faptul că mulți nobili traco-daci studiau la Roma din care peste 40 au ajuns

împărați dovedește că proveneau dintr-o mare cultură și că ne înțelegeam lingvistic. Cum putea un trac în cadrul democrației militare să fie ales împărat dacă era de altă limbă?!

Stefan APENESCU

COLINDĂ GRIGORE!

Lui Grigore Leșe

Izbește toiagul! încet...
Și mai tare.
E o poruncă,
E o-ntrebare?...
Răsună strămoșii, în fiecare.

Și zurgălăii, în clinchet curat,
Străbat veșnicia!
Se-aud stele oare?
Simțim bucuria!
E sărbătoare!

În zbcucium
De fluier,
Frumoasele fete, colindă
Din veacuri trecute.
Ca-n basme...
Sunt oare,
Fantasme?...

Tilincă,
E-un vaiet
Aproape de noi.
Se cheamă fărâșii,
Și-adună,
Mioarele, ce plâng,
În turma de oi.

Pe-o creangă de brad,
Trei colinde cad.
Cad în picuri grei!
Zbcuciumată, toaca,
A împrăștiat,
Turmele de miei,
A trei ciobăne!

Duba, bate... bate...
Veacuri mii străbate,
Incantații... hore...
Cu toiag în clinchet,
Venind din vecie,
Pentru veșnicie,
Colindă Grigore!

Victor ENACHE
Arad, 23 decembrie 2006

CARTE FRUMOASĂ, CINSTE CUI TE-A SCRIS!

În iarna asta cu miros de primăvară, primesc în dar un volum de poezii semnat de o femeie frumoasă ca o fâgăduință.

Volumul este un catehism al iubirii și debutează cu un splendid poem în care regăsim acea „Treime/născută-n durere/ din pururi/ neîntinatul/ suflet/ de artist...”

Sensibilă ca orice ființă înzestrată cu har, autoarea crede ce simte.

Astfel am ajuns să învăț că de fetie nu te poți apropia decât prin eufuism: „Simt mirarea copilei/ care-ntinde mâna/ să prindă Luna./ Simt durerea adolescentei/ care-ncearcă/ s-atingă Luceafărul.”

Mărturisesc că m-am apropiat cu mefiență de podoabele Gabrielei Ilisie - în fond, fiecare poezie chiar asta este, o podoabă a spiritului - ca treptat să cred că autoarea chiar născută fiind în miez de noapte, poate lumina întunericul.

Ferice de bărbatul căruia îi este închinat măcar un vers din acest volum panteonic, în care iubirea este ineluctabilă și sinceritatea mărturisirii ei un pandativ sublim: „Ești Totul/

și te iubesc/ Pentru că/ Toată lumea-i a ta ... !/ Adică eu!”

Citind acest volum veți înțelege de ce Gabriela Ilisie face parte din acei oameni rari, ce pot aduna în podul palmelor sărutul, motiv

pentru care, ea, are „Ochiul închis sau deschis/ Dar întotdeauna plin de lacrimi...” „Bărbați-s fruncea!” chiar și în poezie, parafrazează unii prepotenți o lozincă emfatică a intelectualilor bănațeni din perioada interbelică, dar iată că din empireul noștrii românești coboară ca o Charmosină, această doamnă care se vrea doar „o umbră .../ umbră de închinat/ pentru .../ sau pentru .../ de ce nu și pentru .../ atunci și numai atunci/ când au nevoie...”.

Stăpânită de întrebări și neliniști calcificate pe suflet, Gabriela Ilisie ne invită prin „Noi, Păsările Phoenix”, să o însoțim de la un capăt al cărții la altul, convinsă că la marginile ei, ajunși „la cotitura de vise”, vom cunoaște „cumpăna destinelor”.

Vasile TODI

Harism

Eu sunt cel ce sunt,

Cât încă mai sunt.

Și după sexul cu moartea,

Nu mă prea dau în vânt!

Giurca HARITON

Am fi putut?

Am fi putut mai mult?

Ce fel de spațiu,

ce fel de timp ești Julia?

bucuria ta?

Marian OPREA

În lume...

S-aduci în lume bucurie,
Să fii tu însuși respectat,
Din fragedă copilărie,
Te-ai zbcuciumat neîncetat...

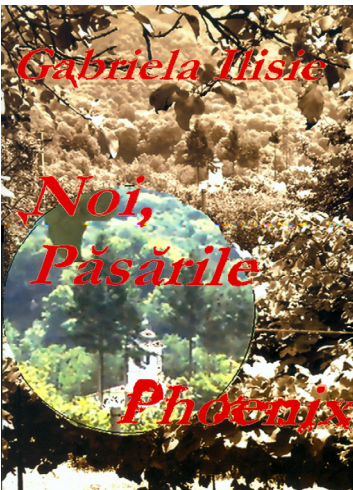
© lume-ntreagă a „oftat”
Cu incredibilă uimire,
Când la Florența ai pictat
Un înger mândru ca un mire!

În lume, astăzi n-ai egal
La lucru, printre vechi tablouri,
Căci Gioconda-i un regal
Ce ne stârnește noi ecouri...

De ce-i da Vinci Prometeus
Pe-o stâncă ținut de Zeus?

15.01.2007
Aurel JICMAN

„Vittoria vince e Vinci tu viitore”
Donato Bramante (1444-1514)

Ortodoxismul de la periferia Europei

Moldo-valahii sunt dezorientați. Interzicerea de către ortodoxo-comuniști a Bisericii Unite și reorientarea cu forța a 2000 de bisericii unite și a unui milion și jumătate de greco-catolice din Transilvania, de la Roma spre Moscova, face dificilă perceperea valorilor și normelor vest-europene și implicit cooperarea și coordonarea activităților româno-occidentale. Iar faptul că se sabotează și azi Biserica Unită și se întârzie dialogul cu Benedict XVI - primul Papă german de la Reformă, care cunoaște ca nimeni altul trauma postbelică a conaționalilor lui și a românilor -, va avea consecințe la integrarea în Europa. Integrarea grecilor, bulgarilor și românilor ortodocși în Uniunea Europeană, creație a creștinilor occidentali, și nu în Federația (pravoslavnică) Rusă, cum ar fi firesc, readeuce în actualitate refacerii unității creștine. Schisma de la anul 1054 a fost și este încă un mare scandal. Așa că la anul 1204 cruciații îl înlătură pe împăratul greco-ortodox și prin întemeierea Imperiului latin la Constantinopol refac unitatea. Dar ea n-a rezistat și Conciliul de la Florența din anul 1439 o reface pe cale pașnică. Dar nici ea n-a fost pe măsura așteptărilor și turco-musulmani ocupă Constantinopolul. Grecii nu uită și nu iartă 1204, ca moldo-valahii 1700, când transilvănenii s-au unit cu Roma. Grecii cred că dacă cruciada a patra n-ar fi ocupat Constantinopolul, Bizanțul ar fi rezistat turcilor. Moldo-valahii la rândul lor cred că Unirea de la anul 1700 a facilitat numai stăpânirea austro-ungară, a subminat credința strămoșească și unitatea neamului. Și tot așa cum grecii reamintesc de cruzimea cruciaților și inchiziției, moldo-valahii revin în plus și asupra luptelor religioase generate de Unire și mai ales asupra acțiunii lui von Bukow. Trimis de Viena să facă ordine în Ardeal, generalul n-a tolerat mănăstirile valahilor, care n-avea nici o activitate productivă. Bine înțeles că și mănăstirile valahilor, care produceau bunuri, îngrijeau bolnavi, educau copii etc. n-au fost lovite de tunurile lui. Dar la acea vreme valahii, încă sub influență greco-slavă, aveau o înclinație spre „odă repausului adânc”, potrivnică modernizării imperiului. Și Ion Iliescu a fost mereu ales pentru că era „pentru liniștea noastră” contemplativă. Grecii au fost integrați în NATO și UE pentru a împiedica expansiunea Moscovei și Semilunii în Balcani. Dar duplicitatea greco-fanariotă - când e vorba de ajutoare sunt occidentali, când de obligații sunt ortodocși - se extinde acum la 30 de milioane români și bulgari. Ignorarea aspectului religios al integrării europene ridică întrebarea: e ortodoxia condamnată la subdezvoltare și duplicitatea imanentă celor săraci? Din punct de vedere economic în toate țările ortodoxe asta e situația, ei supraviețuiesc cu câțiva euro pe zi. Din punct de vedere duhovnicesc ortodoxia română a făcut însă un prim pas spre Roma. Mănăstirile ortodoxe au acum un rol educativ, caritativ și productiv, aproape similar celor din apus, iar vizita papilor Ioan Paul II la moldo-valahi în 1999 și Benedict XVI la transilvăneni în 2007 sunt marcajele „drumului cel bun” al integrării economice, dar mai ales spirituale, spre țelul final - refacerii unității creștine, fără de care aderarea românilor, a ortodocșilor la Europa este efemeră, după cum am văzut din experiența și prejudecățile ultimului mileniu.

Prof. dr. Viorel ROMAN

O precizare!

Domnule director Vasile Todî, îngăduiți dacă sunteți cu adevărat o revistă independentă și alte păreri de cât ale domnului Viorel Roman? Dacă da, atunci publicați și vorbele marelui Nestor Vornicescu. Poate astfel v-a înțelege și domnul profesor Viorel Roman, vechiul dvs. colaborator, că nu ne interesează catolicismul dânsului.

Cu stimă, prof. Hristu Ciutacu, Slobozia.

Astăzi în chip greșit se spune că noi am fost creștini catolici datorită faptului că suntem de origine și latină, dar se face confuzia între cultura latină, între limba latină și credința răsăriteană cu adevărat ortodoxă, cum v-am spus, în legătură cu goții care au devenit arieni. După aceea în primele trei secole creștine Roma a persecutat creștinismul. Și-atunci, cum putea să facă Roma misionarism în Dacia? După aceea Constantin cel Mare, dând libertate creștinismului, a părăsit Roma păgână și s-a mutat în Bizanț și noi creștinește am avut legături cu Roma cea nouă, Bizanțul creștin și ortodox.

Constantin cel Mare

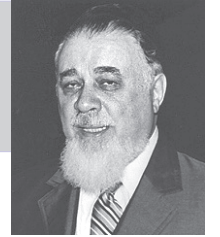

Afirmațiile de astăzi, că până în 1954 am fi fost catolici, am fi aparținut de Vatican sunt niște afirmații fals-științifice, tendențioase, de înrobire religioasă și chiar de altfel de înrobire: să ne supună robi ai așa-zisei civilizații ultrarafinate occidentale. Nu suntem de acord cu aceste noțiuni, pe bază de documente. Și atunci rolul Bisericii noastre în acest mileniu de migrație a popoarelor din secolul IV până în secolul XIII a fost una cu viața poporului nostru, care trăia la câmpie, când se putea, care se retrăgea în păduri și-n munți, până când valurile altor popoare migratoare treceau, ne jupuiau de vite, de unte, de brânză, de miere de albine, dar se duceau. Carul omului era făcut cu două proțapuri.

Au ajuns până acolo că și biserica era făcută din lemn cu roate și tot cu două proțapuri. Și mergeau cum puteau. Veneau năvălitorii dintr-o parte, se retrăgeau în altă parte. Neamul nostru și credința ortodoxă a fost una.

din amintirile unui OM

Atacuri mârșave

A apărut apoi un volum de „poezii” semnat de un „bard al curții”, cu titlul „Saturnalii”. Într-una dintre poezii, în 14 versuri, am fost insultat de 15 ori, „eu și toți ai mei cu cele mai murdare cuvinte de ocară.

Am făcut acțiune în justiție la procurorul general Popovici. Acesta mi-a rîs în față, spunându-mi aproape clar că are „ordin” să nu-l dea în judecată.

A apărut apoi (spicuiesc numai unele din mârșavele atacuri, regizate de Ceaușescu, prin oamenii săi, împotriva noastră) în ziarul partidului comunist „Știința Tineretului” o „poezie” prin care eram amenințați că „vom fi din nou spînzurați în cîrlige” - în 1941, în pogromul legionar evreii au fost spînzurați de cîrligele abatorului, și li s-a pus înscripția „carne cașer” - carte rituală.

Valter Roman

A apărut, la moartea luptătorului antifascist și omului de mare cultură Valter Roman, următoarea epigramă semnată „SIMA” (e numele șefului gărzii de fier «care era partidul hitlerist al României», fost vice prim ministru și cel care a comandat pogromul din 1941), în aceeași revistă comunistă „Săptămîna”:

„Moisă Smilă a murit/ Tare bine s-a gîndit/ De murea și Ruhla lui/ Nu mai eram dator nimănu.”

Am trimis epigrama și o scrisoare de protest lui Ceaușescu. Nici un răspuns. Valter Roman a fost tatăl fostului prim-ministru al României, Petre Roman.

În fine, în almanahul aceleiași „Săptămîna” pe anul 1986 s-a publicat un articol semnat de un oarecare M. Pelin, în care acesta, sub pretextul analizei cărții „Kaput”, de scriitorul italian Malaparte, și-a bătut joc, pur și simplu, de cei 12 000 de martiri evrei omorîți în pogromul de la Iași (iulie 1941).

În pofida autorităților și spre surprinderea lor, am adus, în ziua comemorării pogromului, în cimitirul din Iași, cîteva mii de evrei din toată Moldova, însărcinatul cu afaceri al Statelor Unite, Clark și ambasadorul Israelului, Iosef Govrin, au fost prezenți. Am invitat și autoritățile.

În discursul meu, am atacat violent ziarul comunist în care a apărut articolul mai sus pomenit.

Am cerut guvernului să ia măsuri împotriva ziarului, a autorului articolului. Rezultatul: M. Pelin a fost trimis cu o bursă în Italia.

Dr. Moses ROSEN

Umiliința de a te încuscii cu străinii

Caracteristica aromânilor este că, până în zilele noastre, ei sunt un popor de păstori.

Cei care fac excepție, fie că s-au înstrăinat sau se mențin ca aromâni, se trag tot din părinți păstori.

Situația aceasta, privită din punct de vedere național, a avut avantaje și dezavantaje.

Avantajul era că, aromânii păstori mereu pe drumuri, în căutarea de noi pășunaturi, nu aveau posibilitatea de a veni în contact prelungit cu populațiile înconjurătoare, de a se asimila cu ele sau de a primi cultura lor, fapt care ar fi contribuit, în mare măsură, la deznaționalizare.

Dezavantajul ocupației lor de păstori, era că aromânii, veșnic nomazi, nu au putut constitui centre mari statornice, unde cu timpul, poate că ar fi putut lua ființă o cultură și o civilizație proprie. Această cultură neexistând, toți aromânii, care, dornici de o viață mai bună, se îndreptau înspre orașe, primeau

acolo învățătura greacă, care din vechime nu a încetat de a trona în Balcani.

Urmarea inevitabilă însă era că, chiar de la a doua generație, ei erau contopiți între greci.

Aceasta, cu atât mai ușor că, sentimentul național nefiind încă trezit ca aromâni, ei nu se priveau decât ca frați creștini ai grecilor, apăsăți laolaltă de jugul păgănesc.

Poate s-a întâmplat pe alocuri ca aromânii să se contopească cu bulgarii sau sârbii. Aceasta însă nu din convingere, ci întâmplător și în număr mic, aromânii privind umilitor a se încuscii cu alte neamuri.

Nici cu grecii nu se încusciau, mai ales poporul, dar cei care primeau cultura greacă, care citeau și se entuziasmau pentru istoria care umple mai tot programul școlii grecești, se priveau până la urmă ca descendenți ai vechilor elini. De aici până la contopirea completă, nu mai era decât un pas.

Așadar, când pe la mijlocul veacului trecut, România înființează primele școli românești în Macedonia, nu se putea conta pe aromânii din orașe.

Rămăneau satele, risipite și ele în grupe mici, printre sutele de sate ale celorlalte neamuri.

Ion VULPE